

Cur s 2 - Metodologii de realizare a sistemelor informatice

- ✓ Concepte utilizate în realizarea sistemelor informatice
- ✓ Definirea și conținutul metodologiilor
- ✓ Clasificarea metodologiilor de realizare a sistemelor informatice
- ✓ Metodologii structurate:
 - ✓ SSADM
 - ✓ MERISE
- ✓ Metodologii orientate obiect
 - ✓ OMT
 - ✓ Proces iterativ de dezvoltare a sistemelor informatice utilizând UML
 - ✓ Metodologia unificată de realizare a sistemelor informatice (RUP)
- ✓ Metodologii bazate pe dezvoltarea rapidă
- ✓ Metodologii bazate pe dezvoltarea agilă

Concepte utilizate în realizarea sistemelor informatice

Concept	Definire
Proces/etapa	Este un ansamblu de activități intercorelate, care utilizează resurse în vederea atingerii unei funcții obiectiv, bine stabilit. Procesele pot fi primare, suport și organizatorice. În anumite metodologii se regăsesc sub denumirea de cale sau flux de lucru .
Activitate	Cuprinde tipurile de acțiuni întreprinse pentru utilizarea eficientă a resurselor. Este o parte a unui proces. În unele metodologii, pentru conceptul de acțiune se folosește conceptul de fază , pas sau segment .
Fază	Reprezintă intervalul de timp cuprins între două puncte-cheie ale unui proces, pe durata căruia este atins un set bine definit de obiective (în Rational Unified Process).
Pași	Reprezintă o succesiune de activități desfășurate în cadrul etapei de lucru (în metodologia SSADM).

Concepte utilizate în realizarea sistemelor informatice

Concept	Definire
Sarcinile	Sunt componente ale activităților și constituie un ansamblu de acțiuni de realizarea cărora sunt responsabile persoane sau grupuri de persoane. O sarcină este caracterizată de <u>precondiții</u> , elemente livrabile și <u>postcondiții</u> . Modul de ordonare în timp a sarcinilor, activităților, etapelor sau proceselor formează ciclul de viață al sistemului informatic .
Ciclul de viață al sistemului informatic	Este definit prin de modul de ordonare în timp a sarcinilor, activităților, etapelor sau proceselor. este un șablon pentru ordonarea activităților de realizare a sistemului informatic, cuprinzând intervalul de timp care începe cu decizia de elaborarea a unui sistem informatic și se încheie cu decizia de abandonare a acestuia și înlocuirea lui cu un nou sistem informatic.
Ciclul de dezvoltare al sistemului informatic	este cuprins în ciclul de viață al sistemului informatic. El cuprinde intervalul de timp de la luarea deciziei de realizare a unui sistem informatic până în momentul intrării sistemului în exploatare.

Definirea și conținutul metodologiilor

O metodologie de realizare a unui sistem informatic trebuie să cuprindă:

- **etapele/procesele** de realizare a unui sistem informatic structurate în subetape, activități, sarcini și conținutul lor;
- **fluxul** realizării acestor etape/procese, subetape și activități;
- **modalitatea de derulare** a ciclului de viață a sistemului informatic;
- modul de abordare al sistemelor;
- **strategiile de lucru/metodele** de realizare;
- **regulile de formalizare** a componentelor sistemului informatic;
- tehnicile, procedurile, instrumentele, normele și standardele utilizate;
- modalitățile de conducere a proiectului (planificare, programare, urmărire) și modul de utilizare a resurselor financiare, umane și materiale etc.

Clasificarea metodelor de realizare a sistemelor informatice

A. Clasificare după gradul de generalitate:

- **Metodologiile generale** au un grad înalt de **generalitate**, pot fi folosite pentru realizarea sistemelor informatice din domenii diferite. Exemple: **SSADM** (Structured System Analysis and Design Methodology), **MERISE** (Méthode d'Etude et de Realization, Informatique pour les Systèmes d'Entreprise), **OMT** (Object Modeling Technique), **RUP** (Rational Unified Process).
- **Metodologiile cadru** cuprind elemente aplicabile **exclusiv numai unor produse software**. Exemple de metodologii: Selection and Implementation of Integrated Packaged Software (**SIIPS**) elaborată de **KPMG**. Ea are acceleratori de implementare pentru **ORACLE** și **SAP**.
- **Metodologii specializate** sunt cele dezvoltate și utilizate pentru implementare a **unui singur produs software**. Exemple: **AIM** (pentru Oracle E Business Suite), **POIS** (pentru Sun Systems), **Signature** (pentru Scala), **ASAP** (pentru SAP).

Clasificarea metodelor de realizare a sistemelor informatice

B. Clasificare din punct de vedere al modului de abordare al sistemelor:

- **Metodologiile cu abordare structurată** au ca principiu de lucru împărțirea sistemului în subsisteme pe baza funcțiilor sistemului (**abordarea funcțională**) sau în funcție de date (**abordarea bazată pe date**). Propun modelarea datelor separat de modelarea procedurilor. Modelarea procedurilor se face plecând de la ideea că funcțiile sunt active, având un comportament, iar datele sunt afectate de aceste funcții.
- **Metodologiile cu abordare orientată obiect** permit construirea sistemelor informatice folosind *conceptele tehnologiei orientate obiect*. Tehnologia orientată obiect a apărut odată cu apariția limbajelor de programare orientate obiect. Primele limbaje orientate obiect au fost SIMULA (1960), SMALLTALK (1970), CLOS, EIFFEL, ACTOR, C++, Object Pascal (1980).

Metodologiile cu abordare structurată

Avantajele utilizării metodologiilor structurate:

- Utilizarea reprezentării **grafice**, la îndemâna atât a analiștilor, cât și a beneficiarilor;
- Planificarea eficace a proiectului prin **divizarea în subsisteme**;
- Un mediu bine structurat este **flexibil** din punct de vedere al comportamentului;
- Are **obiective clare**, o **arie de cuprindere cunoscută**;
- Posibilitatea **reducerii timpului și a costului** de dezvoltare a sistemului prin luarea în considerare de la început a **detaaliilor**, prin interacțiunea continuă cu beneficiarul;
- Modificarea unei anumite activități a sistemului nu conduce la reluarea integrală a studiului.

Metodologiile cu abordare structurată

Exemple de metodologii cu abordare structurată:

- Structured Analysis and Design Information Systems (STRADIS). Este prima metodologie descrisă, propusă de Cris Gane și Trish Sarson.
- Yourdon Systems Method (YSM).
- Information Engineering (IE).
- Structured System Analysis and Design Methodology (SSADM).
- Méthode d'Etude et de Realization, Informatique pour les Systèmes d'Entreprise **MERISE** .
- Jackson System Development (JSD) .
- Information System Work and Analysis of Changes (ISAC).
- Effective Technical and Human Implementation of Computer-based Systems (ETHICS) .
- Soft System Methodology (SSM) .
- Multiview .
- Process Innovation.
- Rapid Application Development (RAD) .
- Metodologia Institutului Centrului de Informatică din România

Metodologiile cu abordare orientată obiect

Avantajele utilizării metodologiilor orientate obiect:

- **Datele și prelucrările** nu mai sunt reprezentate distinct, ca în cazul abordării structurate, ci **încapsulat** în clase de obiecte.
- **Analiza** realizată pentru un sistem poate fi modificată în scurt timp pentru a fi **reutilizată** pentru analiza sistemelor din aceeași sferă de activitate.
- **Modelele** utilizate sunt **flexibile** și ușor de întreținut.
- Posibilitatea de a aborda domenii și tipuri de probleme din ce în ce mai provocatoare.
- **Consistență crescută** între activitățile de analiză, proiectare și programare.
- **Robustețea sistemelor.**
- **Reutilizarea** rezultatelor analizei, proiectării și implementării.
- Reprezentarea explicită a elementelor comune tuturor componentelor sistemului.
- **Consistență** crescută între toate modelele dezvoltate în timpul analizei orientate obiect, proiectării și programării.

Metodologiile cu abordare orientată obiect

Exemple de metodologii cu abordare orientată obiect:

- Object Oriented Software Engineering (**OOSE**) concepută de Ivar Jacobson.
- Object Modeling Technique (**OMT**) elaborată de James Rumbaugh, Michael Blaha și alții. Metodologia a fost inițial utilizată de General Electric and Development Center;
- Object Oriented Design (**OOD**) elaborată de Grady Booch, este o metodologie similară metodologiei OMT, dezvoltă aceași idee – analiza și proiectarea iterativă, insistând asupra părții de proiectare ;
- Object Oriented Analysis (**OOA**) elaborată de Peter Coad și Edward Yourdon;
- Object Oriented Structured Design (**OOSD**) elaborată de Wasserman;
- Object Oriented System Analysis (**OOSA**) este o metodologie de proiectare a sistemelor în timp real propusă de Sally Shlaer și Steven Mellor. Autorii au continuat să îmbunătățească această metodologie, publicând chiar și o lucrare despre cum se pot utiliza notațiile UML în cadrul metodologiei Shlaer/Mellor.;
- Responsibility Driven Design (**RDD**), aparținând lui Wirfs – Brock, Wilkesson și Wiener;
- Object Oriented Role Analysis, Synthesis and Structuring aparținând lui Reens Kaugh;

Mare parte din deosebirile dintre OOD, OAD, OOSA, OMT și OOSE au fost înlăturate în anul 1997 prin elaborarea unui standard cu privire la simboluri, notații, tipuri de diagrame, tipuri de modele etc., numit UML (Unified Modeling Language).

Clasificarea metodelor de realizare a sistemelor informatice

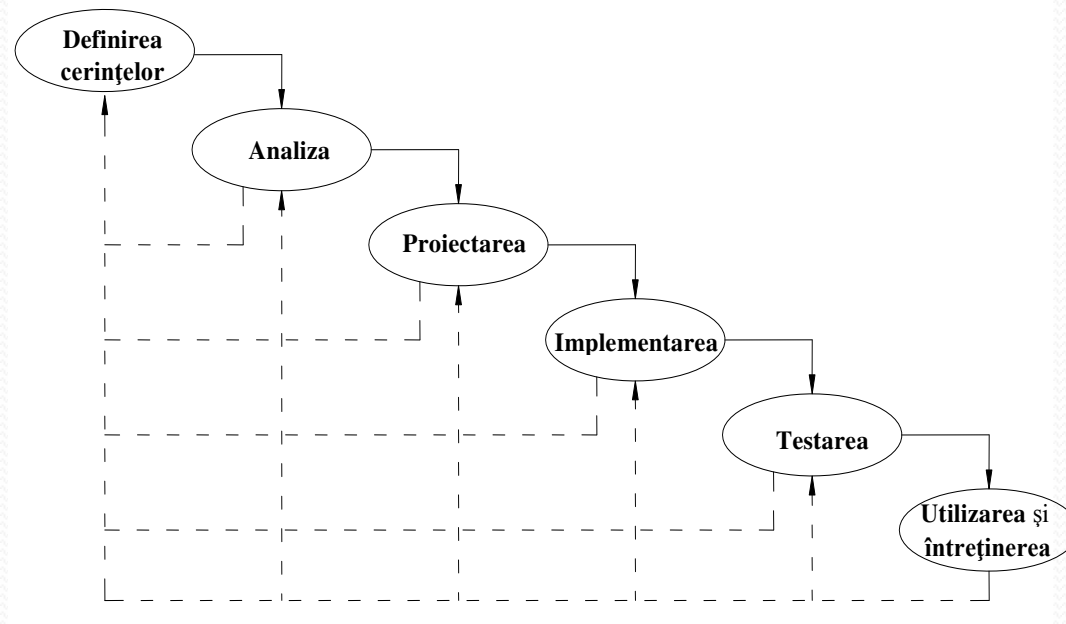

C. Clasificare după modelul ciclului de viață:

- I. Modelul de parcurgere în cascadă*
- II. Modelul de parcurgere în spirală*
- III. Modelul de parcurgere cu extensii*
- IV. Modelul de parcurgere evolutiv*
- V. Modele de parcurgere compozite (cicluri în V și în X)*

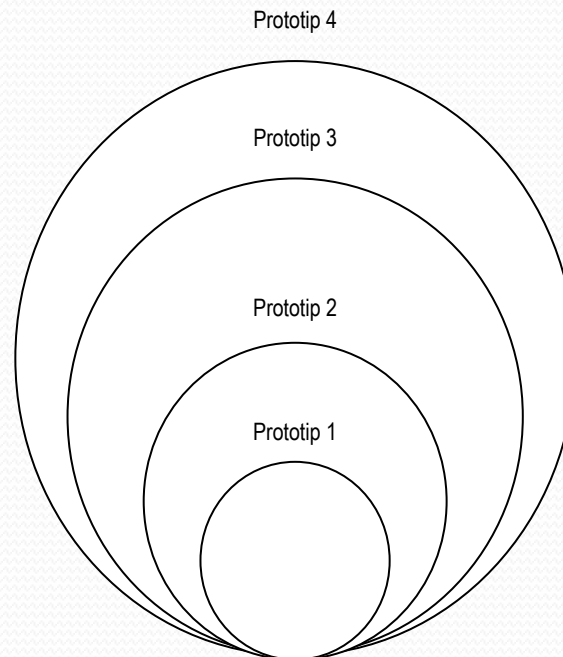
I. Modelul de parcurgere în cascadă

- ✓ Parcurgerea **secvențială** a etapelor, cu eventuale reveniri la etapa precedentă.
- ✓ Utilizat pentru sisteme informatice de **mică complexitate**.
- ✓ Modelul în cascadă sau liniar este **teoretic**, deoarece în realitate, parcurgerea etapelor este un proces iterativ, desfășurându-se adesea în paralel mai multe activități.

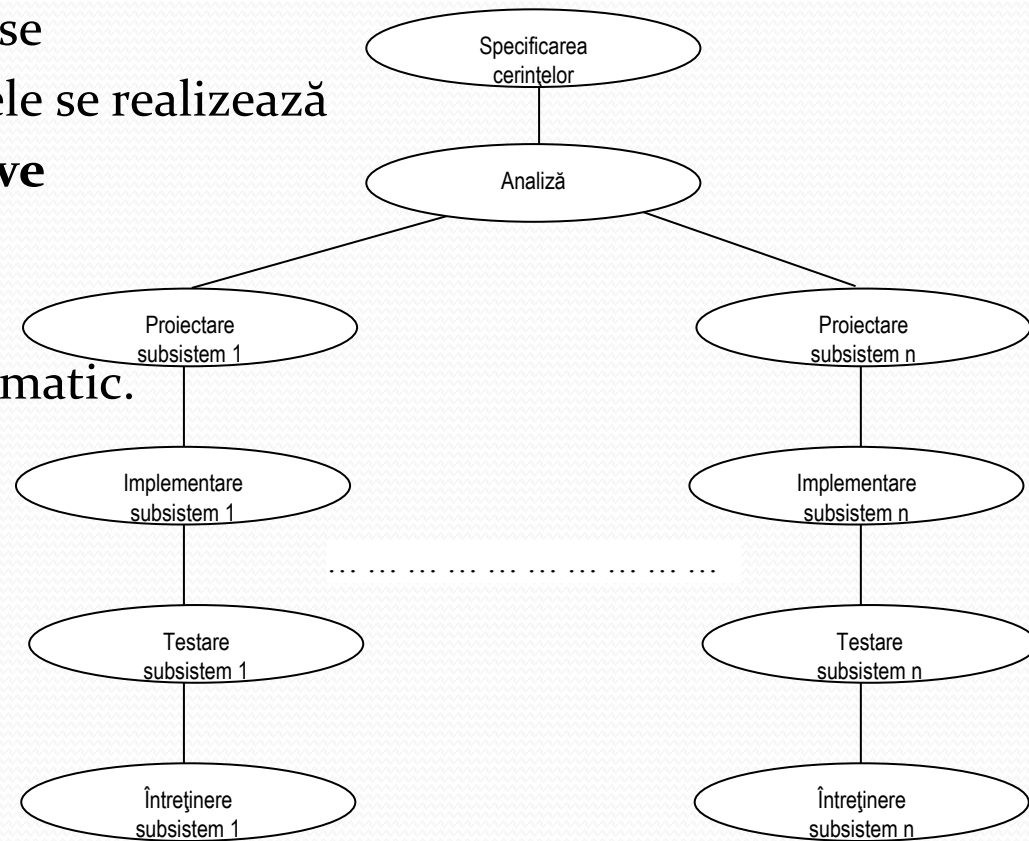
II. Modelul de parcurgere în spirală (modelul cu prototip)

- ✓ Presupune elaborarea completă, **rapidă** și la **costuri scăzute** a unei versiuni inițiale, simplificate, cu caracter de **prototip**, pe baza căreia se stabilesc noi specificații de definire a sistemului informatic și se desfășoară activitatea de realizare a unei noi versiuni de sistem informatic.
- ✓ Elaborarea noii versiuni presupune parcurgerea **integrală** sau **parțială** a etapelor, modificându-se numai anumite părți din prototip.

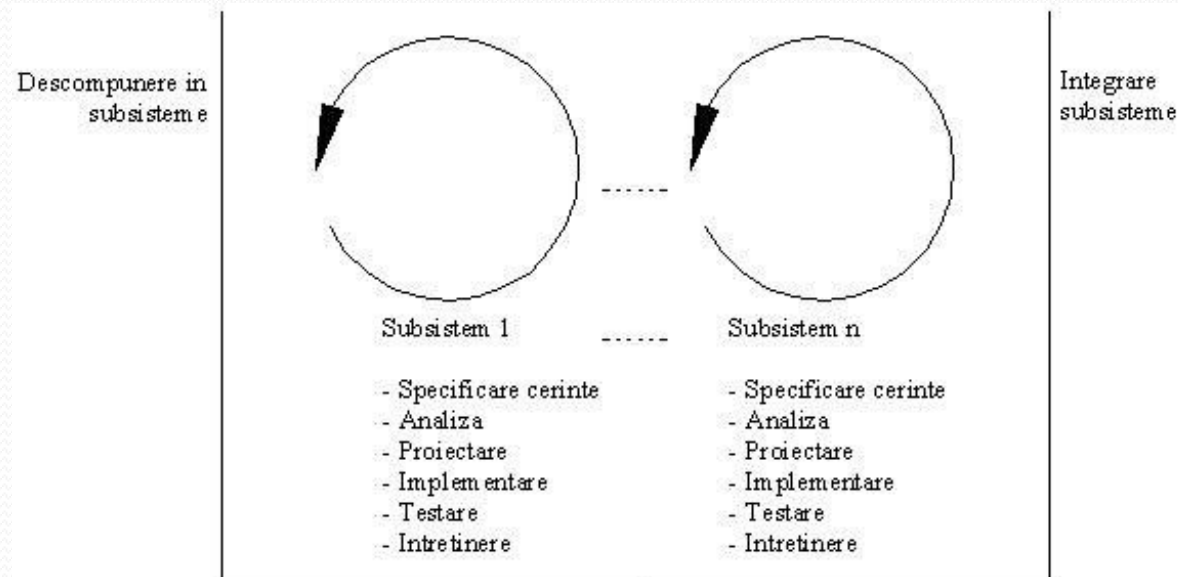
III. Modelul de parcurgere cu extensii (incremental)

- ✓ Se utilizează atunci când sistemele informatice se pot realiza și pune în funcțiune parțial **pe subsisteme, aplicații, module**.
- ✓ Realizarea lor se poate face deci în **maniera extensibilă**, astfel încât la început se analizează și se definesc cerințele, iar apoi subsistemele se realizează și se integrează prin **extensii succesive sau simultane**.
- ✓ De obicei, extensiile se ramifică din etapa de proiectare a sistemului informatic.

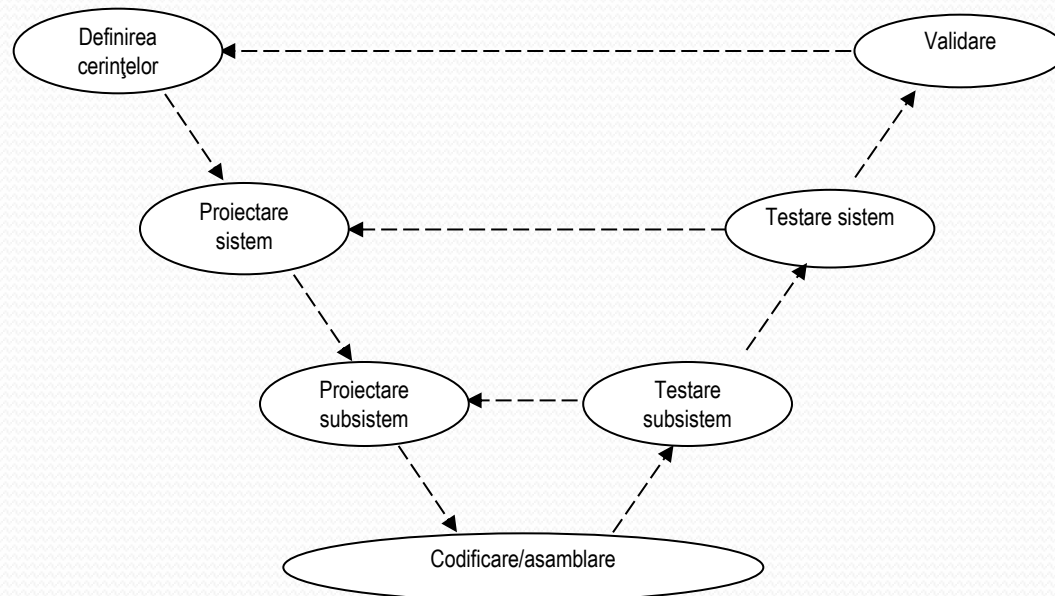
IV. Modelul de parcurgere evolutiv

- ✓ Se utilizează în cazul **sistemelor complexe**, care **se descompun în subsisteme**. Ele sunt realizate și livrate în mod **iterativ** și contribuie la sporirea treptată a performanțelor sistemului.
- ✓ Oricare dintre subsisteme trece prin **toate fazele** de dezvoltare a sistemelor: definirea cerințelor, analiză, proiectare, implementare, testare, întreținere, pentru ca în final acestea să fie **integrate**.

V. Modele de parcurgere compozite (ciclul în V)

- ✓ Este o variantă a modelului cascadă, în care se aplică teste **explicite** pentru creșterea controlului asupra modului în care se desfășoară etapele.
- ✓ Latura din **stânga** a literei “V” este parcursă **descendent** și conține etapele de dezvoltare propriu-zise, iar cea de-a doua latură, din **dreapta**, se parcurge **ascendent**, pe ea realizându-se verificările și validările elementelor create anterior.

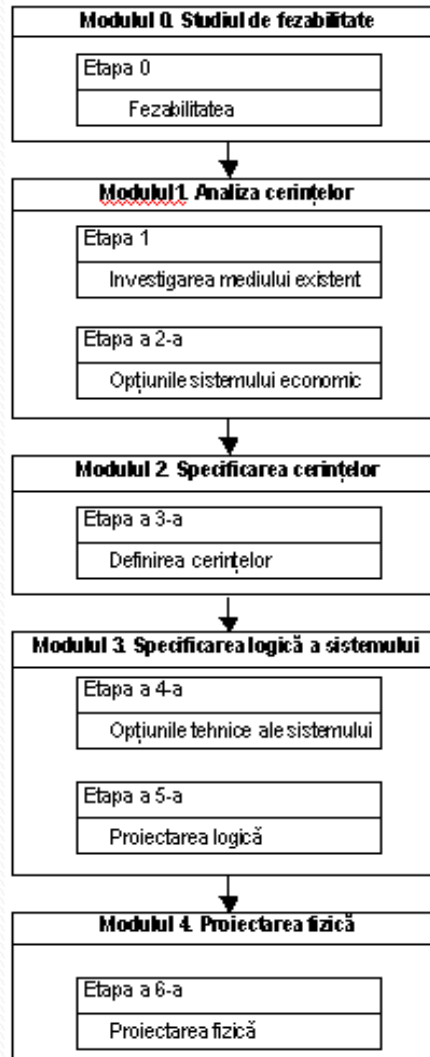

Etapele de realizare a sistemelor informatice conform metodologiei SSADM

SSADM include un set de tehnici, instrumente și formulare standard pentru descrierea **sistemului existent** sau a **sistemului proiectat** (noul sistem).
Caracteristici generale:

- Este o metodologie orientată pe **structura datelor**.
- Pune în evidență două tipuri de modele: *modelul logic* și *modelul fizic* al sistemului, deci separă proiectarea logică de proiectarea fizică.
- Se bazează pe specificarea clară a cerințelor și a unor reguli detaliate pentru construirea (proiectarea) celor două modele. Face apel la reprezentarea **fluxurilor de date** și **prelucrărilor** cu ajutorul diagramelor.
- Conține **cinci module**: studiul de fezabilitate, analiza cerințelor, specificarea cerințelor, specificarea logică a sistemului și proiectarea fizică. Fiecare modul este divizat în **etape de lucru**. Fiecare etapă este împărțită într-un număr de **pași** care definesc intrările, ieșirile și sarcinile ce trebuie realizate.

Etapele de realizare a sistemelor informatice conform metodologiei SSADM

Metodologia MERISE

Din punctul de vedere al metodologiei MERISE, sistemele informatice au trei cicluri: ciclul de viață, ciclul de decizie, ciclul de abstractizare.

- 1. Ciclul de viață** al sistemului informatic se bazează pe dualitatea obiect natural (sistemul informațional) – obiect artificial (sistemul informatic). E împărțit în trei perioade:
 - 1. concepția** sistemului concretizată în **specificațiile funcționale și tehnice**,
 - 2. realizarea** sistemului concretizată în **specificațiile de detaliu și**
 - 3. implementarea** sistemului.
- 2. Ciclul de decizie** al sistemului informatic cuprinde ansamblul de **opțiuni** care trebuie să existe în timpul ciclului de viață și definește **interfața** între sistemul informatic (obiectul artificial) și sistemul informațional (obiect natural). Aici sunt definite punctele de decizie privind scopurile sistemului informatic și punctele de decizie privind introducerea sistemului informatic ca obiect natural.
- 3. Ciclul de abstractizare** este util pentru a surprinde elementele semnificative în descrierea sistemului, ignorând detaliile. El privește în exclusivitate sistemul informatic ca obiect artificial, funcționarea lui fiind verificată prin **simularea unor părți** din el. Presupune utilizarea a trei niveluri de abstractizare:
 - *Nivelul conceptual*
 - *Nivelul organizațional pentru prelucrări și nivelul logic pentru date*
 - *Nivelul operațional pentru prelucrări și nivelul fizic pentru date*

Etapele de realizare a sistemelor informatice conform metodologiei MERISE

- **Elaborarea schemei directoare** presupune stabilirea concordanței dintre **obiectivele strategice** ale organizației și **cerințele informaționale** ale conducerii. În acest sens se va face o formalizare globală a situației existente și se va folosi *metoda scenariilor* pentru împărțirea sistemului informațional în *domenii*.
- **Studiul prealabil** se realizează pe un **subansamblu reprezentativ al domeniului** ce urmează a fi informatizat. Pe acest subansamblu se derulează ciclul de abstractizare. Uneori această etapă se include în elaborarea schemei directoare.
- **Studiul detaliat** se face plecând de la rezultatele studiului prealabil și presupune obținerea **specificațiilor funcționale generale detaliate ale noului sistem**. Aceste specificații sunt orientate către proiectanții care realizează efectiv sistemul.
- **Studiul tehnic** presupune proiectarea logică și tehnică a **fișierelor/bazei de date**, descrierea arhitecturii **prelucrării** datelor, proiectarea arhitecturii **produsului – program**.
- **Elaborarea programelor** constă în scrierea, testarea și punerea la punct a programelor în funcție de specificațiile din etapa precedentă.
- **Introducerea sistemului** presupune pregătirea lansării în execuție și lansarea propriu-zisă a acestuia.
- **Menținerea în funcțiune** a sistemului presupune asigurarea funcționării sistemului la parametrii proiectați și, eventual, mici dezvoltări pe parcurs

Etapele de realizare a sistemelor informatice conform OMT

- Modelarea sistemului este realizată prin prisma a trei modele diferite:
 - **Modelul obiectelor** descrie din punct de vedere **static obiectele**, relațiile dintre obiecte, atributele și operațiile fiecărei clase de obiecte. Este de fapt un **model al datelor**, privit prin prisma abordării orientate obiect, arătând **CE se analizează**.
 - **Modelul dinamic** pune în evidență **stările** datelor, precum și fluxul **evenimentelor** care conduc trecerea dintr-o stare în alta.
 - **Modelul funcțional** descrie modul de obținere a ieșirilor informaționale din intrări sau alte informații intermediare.

- Etapele de realizare a sistemului informatic conform acestei metodologii sunt:
 1. analiza,
 2. proiectarea sistemului,
 3. proiectarea obiectelor
 4. implementarea.

Etapele de realizare a sistemelor informatice conform OMT

Etapa	Activități specifice
Analiza sistemului	<ul style="list-style-type: none">○ <i>Definirea problemei</i>○ <i>Inițierea realizării modelului obiectelor</i>○ <i>Inițierea realizării modelului dinamic</i><ul style="list-style-type: none">• identificarea intrărilor și ieșirilor (privite ca parametri ai evenimentelor din sistem) și reprezentarea diagramei de flux a datelor (DFD)• descrierea proceselor elementare• identificarea constrângerilor• identificarea modalităților de optimizare
Proiectarea sistemului	<ul style="list-style-type: none">○ <i>Descompunerea în subsisteme</i>○ <i>Identificarea subsistemelor concurente</i>○ <i>Stabilirea necesarului de resurse și a modului de implementare hardware și software pentru fiecare subsistem</i>○ <i>Alegerea modului de organizare a datelor și a tipurilor de acces la date</i>○ <i>Stabilirea controlului intern și extern pe fluxul evenimentelor sau pe fluxul prelucrărilor.</i>○ <i>Stabilirea condițiilor limită, care se referă la inițializări, terminarea normală sau anormală, priorități</i>

Etapele de realizare a sistemelor informatice conform OMT

Etapa	Activități specifice
Proiectarea obiectelor	<p>Rafinează modelele obținute în faza de analiză, prin adăugarea detaliilor de implementare.</p> <ul style="list-style-type: none">○ <i>Identificarea operatiilor</i>○ <i>Proiectarea algoritmilor;</i>○ <i>Rafinarea, restructurarea modelului datelor;</i>○ <i>Implementarea asocierilor;</i>○ <i>Gruparea datelor și asocierilor în module.</i>
Implementarea	<p>Se realizează transpunerea într-un limbaj de programare și transferul sistemului.</p>

Exemplu de proces iterativ de dezvoltare a sistemelor informatice utilizând UML (Unified Modeling Language)

Definirea problemei

Se identifică caracteristicile principale ale unității economice studiate și modul de funcționare a activității de implementat.

Structurarea soluției

Se determină și se detaliază cerințele beneficiarului. Include subetapele: **Stabilirea actorilor; Stabilirea cazurilor de utilizare; Stabilirea relațiilor dintre cazurile de utilizare; Construirea diagramelor cazurilor de utilizare**

Analiza sistemului

Sunt analizate specificațiile și cazurile de utilizare, identificându-se cele mai importante concepte cu care lucrează sistemul, împreună cu relațiile dintre acestea. Se construiesc: **diagrama de clase, diagrame de obiecte, de stare, de activitate, de secvență, de comunicare.**

Proiectarea sistemului

Conține două subetape: proiectarea arhitecturii și proiectarea de detaliu. Implică proiectarea arhitecturii sistemului, a bazei de date, a interfeței, eventualilor algoritmi modelați în cadrul sistemului. Se construiesc **diagramele de componente și de desfășurare.**

Implementarea sistemului

Implică programarea efectivă a claselor identificate, prin scrierea codului sursă și realizarea videoformatelor și a situațiilor de ieșire.

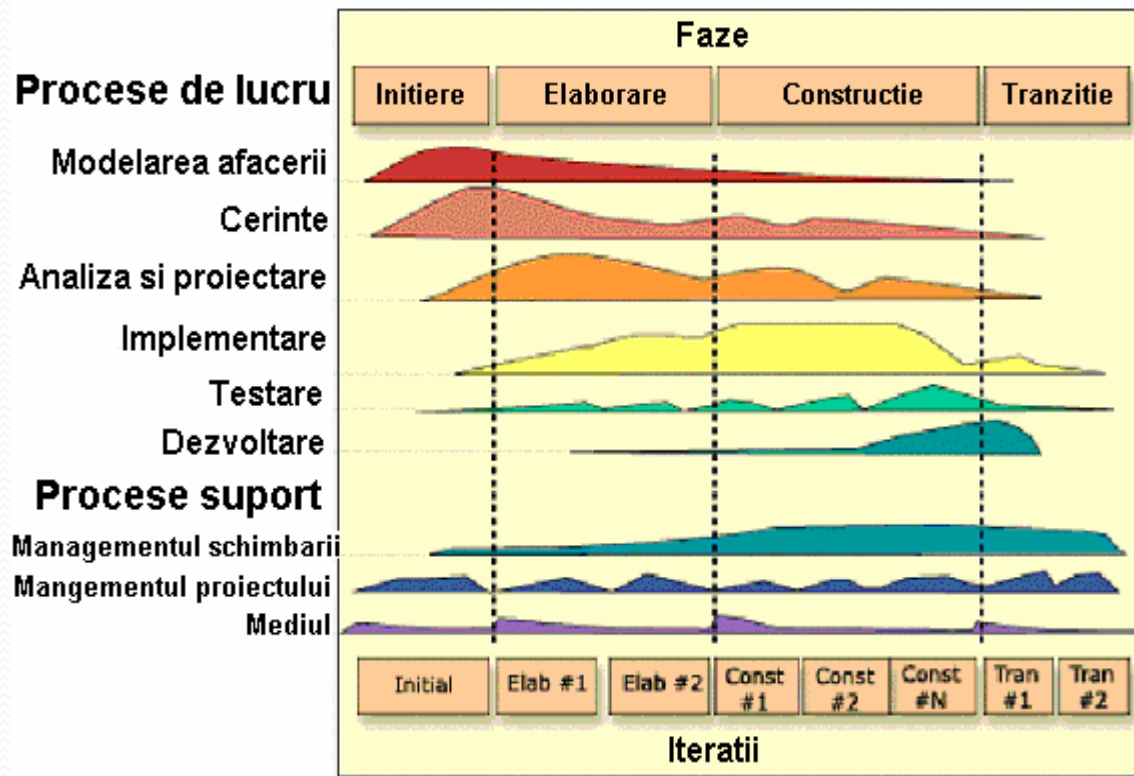
Metodologia unificata de realizare a sistemelor informatice (RUP)

- **Rational Unified Process (RUP)** este un proces general pentru dezvoltarea orientată obiect de produse informatice.
- Este un ghid care arată cum se poate utiliza practic UML (Unified Modeling Language) pentru a dezvolta un sistem informatic.
- RUP a fost realizat de **compania Rational** și dezvoltat acum de către **IMB**.
- Nucleul îl reprezintă metodologia propusă de Jacobson, Booch și Rumbaugh (**Unified Process**) care este mai mult decât un simplu proces, este un cadru general care a permis dezvoltarea de metodologii specializate (pe diverse tipuri de sisteme informatice în funcție de aria de aplicare, diverse tipuri de organizații, niveluri de competență sau dimensiuni diferite ale proiectelor)

Fazele RUP

Axa orizontală: reprezintă **timpul** și evidențiază aspectele dinamice ale procesului. Pe axa orizontală procesul se exprimă în termeni de: cicluri, faze, iterații și jaloane.

Axa verticală: reprezintă **aspectele statice ale procesului** și se exprimă în termeni de: activități, produse, executanți și fluxuri.

1. Faza de explorare inițială

Caracteristici:

- Poate avea o întindere însemnată în cazul proiectelor noi.
- Are rolul de a crea o **viziune de ansamblu** asupra proiectului, de a determina **necesitatea** proiectului și de a identifica **riscurile**.
- În cazul proiectelor care au ca scop îmbunătățirea unui sistem existent, faza de explorare inițială este mai scurtă și are rolul de a determina utilitatea proiectului.
- Documentul cheie produs în cadrul acestei etape este **Viziunea**. Acest document trebuie să cuprindă o descriere de nivel înalt a sistemului și a funcționalității critice (este un document scurt, de obicei două, trei paragrafe).

Rezultatele fazei:

- **Documentul viziune:** o descriere generală a principalelor cerințe ale proiectului, problemele-cheie și principalele constrângeri.
- Un model inițial al **cazurilor de utilizare** (10%-20% complet).
- Un **glosar** inițial al proiectului (opțional exprimat ca model al domeniului).
- **Descriere inițială a procesului de afaceri**, care include contextul, criteriile de succes și o previziune financiară.
- Evaluare inițială a **riscului**.
- Un **plan al proiectului**, care să precizeze fazele și iterațiile.
- Un **model al afacerii**, dacă este necesar.
- Unul sau mai multe **prototipuri**.

2. Faza de elaborare

Caracteristici:

- Are ca scop conturarea **arhitecturii de bază** care va constitui documentul de pornire pentru proiectarea și implementarea din faza de construcție.
- Arhitectura este rezultatul analizei cerințelor principale (care au un efect major asupra arhitecturii) și a riscurilor asociate.
- Stabilitatea arhitecturii este evaluată prin intermediul unuia sau mai multor **prototipuri**.
- În timpul fazei de elaborare este construită o **arhitectură „executabilă“**, fapt care reduce riscurile legate de **cerințele nefuncționale** (performanță, robustețe, scalabilitate).

Rezultatele fazei:

- **Un model al cazurilor de utilizare** (cel puțin 80% complet) (sunt identificate toate cazurile de utilizare și toți actorii, iar majoritatea cazurilor de utilizare sunt dezvoltate).
- **Cerințe suplimentare** care să surprindă cerințele nefuncționale și orice altă cerință care nu are legătură cu un caz de utilizare specific.
- O **descriere a arhitecturii sistemului**.
- Un **prototip executabil** al arhitecturii.
- **Listă revizuită a riscurilor** și o descriere revizuită a procesului de afacere.
- Un **plan de dezvoltare al întregului proiect**, care să cuprindă planul proiectului cu iterațiile și criteriile de evaluare pentru fiecare iterație.
- Un proces avansat de **dezvoltare** care să specifice versiunea utilizată.
- Un **manual de utilizare** preliminar (opțional).

3. Faza de construcție

Caracteristici:

- Are ca scop dezvoltarea efectivă a sistemului.
- Spre deosebire de primele două faze în care efortul era dedicat producerii de „idei“, în această fază accentul este pus pe **managementul resurselor** în scopul **implementării** sistemului.
- Fiecare iterație a fazei de construcție conține trei activități de bază:
 - managementul resurselor și controlul procesului,
 - dezvoltarea și testarea componentelor și
 - evaluarea la sfârșitul iterației.
- Principalele documente rezultate sunt: componentele cu documentația aferentă, materialele de instruire, planul de instalare și planul pentru faza de tranziție.

Rezultatele fazei:

- **Produsul software integrat** pe o platformă corespunzătoare;
- Manualele de utilizare;
- Descriere a versiunii actuale.

4. Faza de tranziție

Caracteristici:

- Cuprinde **testarea finală**, pregătirea lansării și efectuarea de modificări minore dictate de reacțiile beneficiarilor.
- Accentul în această fază este pus pe **configurarea și reglarea** sistemului și pe detaliile referitoare la instalare.
- Activitățile principale sunt:
 - finalizarea documentației,
 - testarea produsului la client,
 - modificări minore dictate de client și
 - lansarea sau instalarea produsului final.

Rezultatele fazei:

- Planul de instalare;
- Notele finale asupra sistemului ;
- Documentația.

Metodologii bazate pe dezvoltarea rapidă RAD (Rapid Application Development)

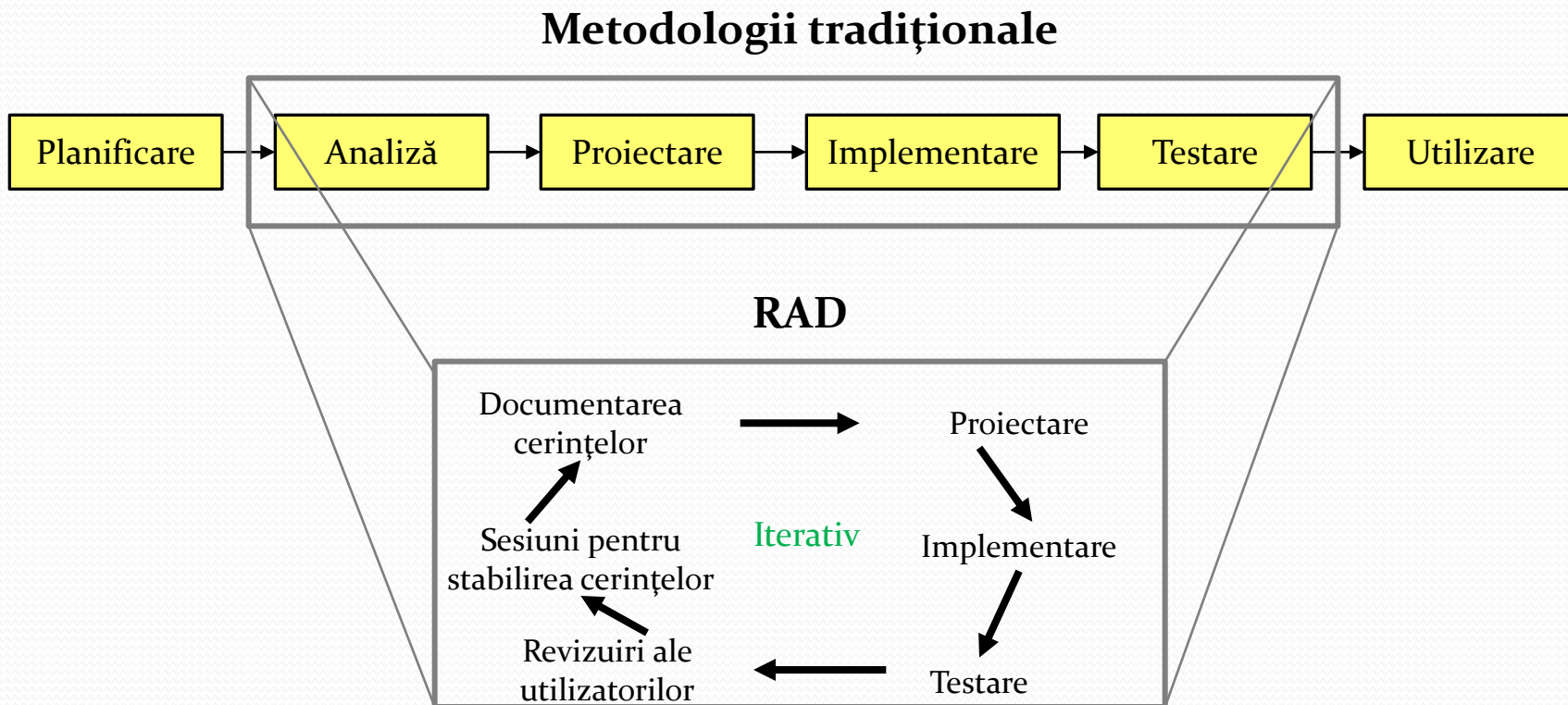
- Se referă la o serie de principii care urmăresc ajustarea etapelor de realizare a sistemelor informatice, astfel încât o parte a sistemului să fie dezvoltată și să ajungă la utilizatori **rapid**.
- Astfel, utilizatorii pot **înțelege mai bine** sistemul și pot sugera **revizui** care aduc sistemul mai aproape de cerințele acestuia.
- Se recomandă ca analiștii să folosească tehnici speciale și instrumente informatice pentru **a accelera** etapele de analiză, proiectare și implementare, cum ar fi:
 - instrumente CASE
 - sesiuni comune pentru stabilirea cerințelor Join Requirement Planning (JRP)
 - limbaje de programare de generația a patra
 - limbaje de programare vizuale
 - generatoare de cod
 - reutilizarea componentelor software
- Astăzi, aproape toate mediile de dezvoltare integrate au facilități specifice RAD.

Metodologii bazate pe dezvoltarea rapidă

RAD (Rapid Application Development)

- RAD comprimă pașii metodologiilor tradiționale într-un proces **iterativ**.
- Se bazează pe **prototipizare** și pe **revizuri ale utilizatorilor** înainte de a trece la parcurgerea unei noi iterații.

Metodologii bazate pe dezvoltarea agilă

- Aceste metodologii sunt **orientate pe programare** și au puține reguli și practici.
- Toate metodologiile de dezvoltare agile sunt bazate pe **manifestul agil** și pe un set de **douăsprezece principii**:
 1. Este prioritară **satisfacția clientului** prin livrarea rapidă și continuă de software calitativ.
 2. **Schimbarea cerințelor** este binevenită chiar și într-o fază avansată a dezvoltării. Procesele agile valorifică schimbarea în avantajul competitiv al clientului.
 3. **Livrarea** de software funcțional se face **frecvent**, de preferință la intervale de timp cât mai mici, de la câteva săptămâni la câteva luni.
 4. Oamenii de afaceri și dezvoltatorii trebuie să **colaboreze zilnic** pe parcursul proiectului.
 5. Proiectele se construiesc în jurul **oamenilor motivați**. Oferindu-le mediul propice și suportul necesar este foarte probabil că obiectivele vor fi atinse.

Metodologii bazate pe dezvoltarea agilă

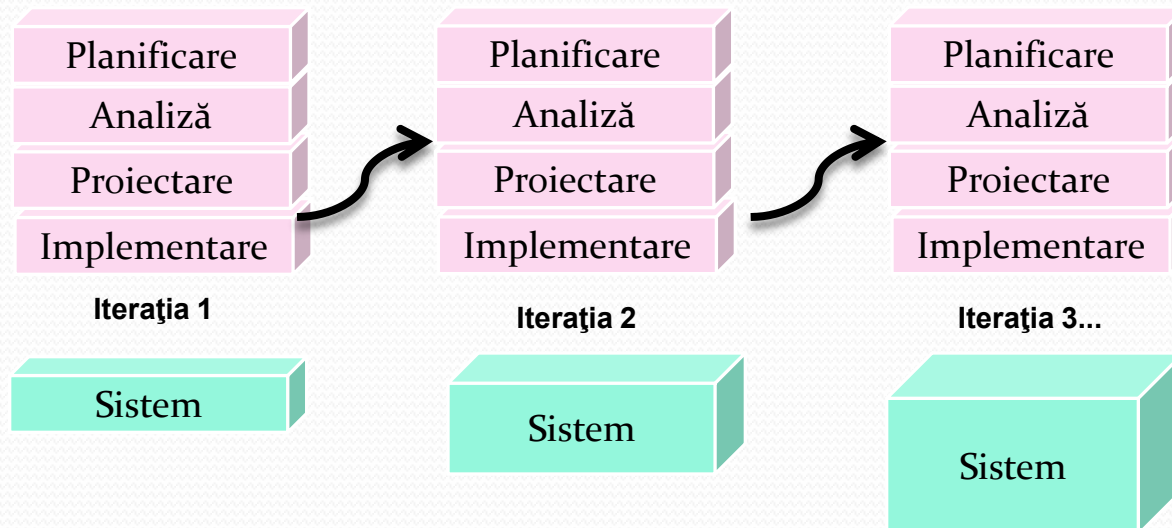

Principii ale manifestului agil- continuare:

6. Cea mai eficientă metodă de a transmite informații înspre și în interiorul echipei de dezvoltare este **comunicarea față în față**.
7. **Software-ul funcțional** este principala măsură a progresului.
8. Procesele agile promovează **dezvoltarea durabilă**. Beneficiarii, dezvoltatorii și utilizatorii trebuie să poată menține un ritm de lucru constant pe termen lung.
9. Atenția continuă pentru **exelență tehnică** și **design bun** îmbunătățește agilitatea.
10. **Simplitatea** -arta de a maximiza cantitatea de muncă nerealizată- este esențială.
11. Cele mai bune arhitecturi, cerințe și design sunt create de **echipe care se auto-organizează**.
12. La intervale regulate, **echipa reflectă** la cum să devină mai eficientă, apoi își adaptează și **ajustează comportamentul** în consecință.

Metodologii bazate pe dezvoltarea agilă

- Pe baza acestor principii, metodologiile agile se concentrează pe optimizarea procesului de dezvoltare a sistemelor prin **eliminarea unei părți semnificative din modelare și documentare**.
- Este susținută realizarea simplă, **iterativă** a sistemelor. Practic toate metodologiile agile sunt folosite **în combinație cu tehnologiile orientate-obiect**.
- Toate metodologiile bazate pe dezvoltarea agilă urmează un ciclu de dezvoltare simplu prin **parcurgerea etapelor tradiționale** ale procesului de dezvoltare a sistemelor.
- Două dintre cele mai populare exemple de metodologii de dezvoltare agile sunt **Extreme Programming (XP)** și **Scrum**.

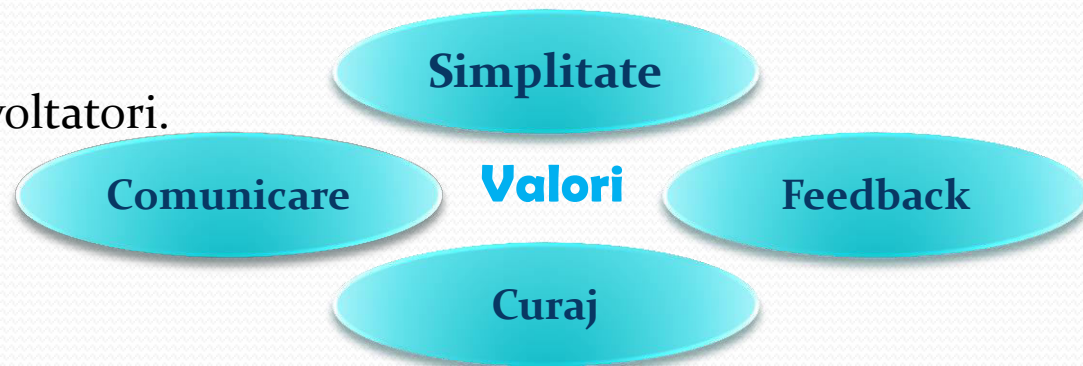
Metodologii bazate pe dezvoltarea agilă

Avantaje	Dezavantaje
Abordare realistă în realizarea sistemelor informatice.	Nu sunt potrivite pentru a gestiona dependențe complexe.
Promovează lucrul în echipă și învățarea.	Risc crescut de sustenabilitate, mentenabilitate și extensibilitate.
Funcționalitățile pot fi implementate rapid și verificate.	Fără o documentație suficientă, nici sistemul și nici procesul de dezvoltare al sistemelor nu pot fi auditate.
Model potrivit pentru mediile care se schimbă în mod continuu.	Depinde foarte mult de interacțiunea cu beneficiarul.
Reguli minime, documentație ușor de realizat.	Transferul de informații către membrii noi ai echipei este îngreunat de lipsa documentației.
Ușor de gestionat.	Lipsa regulilor poate duce la apariția unui mediu de lucru haotic.
Oferă flexibilitate.	Dependența de membrii echipei care cunosc cerințele sistemului.

Extreme Programming - XP

- Pune accentul pe **codificare (standarde, principii)** - utilizează un set comun de nume, descrieri și practici de codificare.
- Susține ca programatorii să **lucreze câte doi** (“pair programming”), iar programatorii au o responsabilitate comună pentru fiecare componentă software elaborată.
- Numeroase **sesiuni de discuții** pe parcursul dezvoltării.
- **Feedback rapid** al utilizatorilor finali în mod continuu.
- Dezvoltatorii trebuie să aibă o mentalitate orientată către **calitate**.
- Se bazează foarte mult pe **refactoring**, care este un mod disciplinat de restructurare a codului pentru a-l păstra simplu.
- Sistemul este dezvoltat într-un mod **evolutiv și incremental**.
- Fiecare iterație (**1-4 săptămâni**) are un rezultat funcțional.
- **Suport redus** pentru modelare.
- **Relație strânsă** între clienți și dezvoltatori.
- **Lipsa documentației** de realizare.

Extreme Programming - XP

Când se recomandă:

- Pentru **proiectele mici** cu **echipe** extrem de **motivate, unite, stabile**, și cu experiență, XP ar trebui să funcționeze foarte bine.
- XP este recomandat numai pentru **grupuri mici** de dezvoltatori, nu mai mult de zece persoane.
- Pentru cicluri scurte de dezvoltare și atunci când sunt facilitate dicuțiile frecvente cu utilizatorii finali.

Când NU se recomandă:

- În cazul în care proiectul nu este mic sau **echipele nu sunt unite**, succesul unui efort de dezvoltare XP este îndoielnic.
- Există dubii asupra beneficiilor introducerii unor **contractori externi** în cadrul unei echipe existente, când se lucrează conform XP.
- XP necesită un grad ridicat de **disciplină**; în caz contrar proiectele vor deveni nefocalizate și haotice.
- Nu se recomandă pentru **aplicații mari**. Din cauza lipsei de analiză și documentației de proiectare, există doar documentație cod asociat cu XP, deci mentenanța sistemelor de mari dimensiuni construite cu XP poate fi imposibilă.

SCRUM

- Numele metodologiei este preluat din jocul de rugby, și desemnează o **grămadă ordonată** folosită pentru a reporni un joc
- Creatorii metodei Scrum cred că indiferent cât bine este realizată planificarea dezvoltării unui sistem, de îndată ce software-ul începe să fie dezvoltat va izbucni haosul și **planurile nu vor mai avea utilitate.**

Principii de organizare

- Echipele sunt **auto-organizate** și **auto-dirijate.**
- Spre deosebire de alte abordări, echipele Scrum **nu au un lider de echipă** desemnat.
- Echipele se organizeze într-o **manieră simbiotică** și își stabileasc propriile obiective pentru fiecare **sprint** (iterație).

SCRUM

Principii de funcționare

- Odată ce un **sprint** a început, echipele Scrum **nu mai iau în considerare nici o cerință suplimentară**.
- Orice cerințe noi care sunt descoperite sunt plasate într-o **listă de cerințe care urmează să fie abordate**.
- La începutul fiecărui zile de lucru, are loc o reuniune unde **toți membrii echipei stau într-un cerc** și raportează realizările zilei precedente, stabilesc ce au de gând să facă astăzi și descriu tot ceea ce a blocat progresul în ziua precedentă.
- Pentru a asigura un progres continuu, orice blocaj identificat **este abordat în următoarea oră**.
- La sfârșitul fiecărui sprint, **echipa prezintă software-ul** clientului.
- Pe baza rezultatelor iterației încheiate, este început **un nou plan** pentru următoarea iterație.